

RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN TA'LIMDA FOYDALANISHNING DOLZARBLIGI, YUTUQLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

ЗАТРАТЫ, ДОСТИЖЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРИМЕНЕНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАНИИ

COSTS, ACHIEVEMENTS AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF USING DIGITAL TECHNOLOGIES IN EDUCATION

***Annotatsiya:** Ushbu maqolada zamonaviy elektron ta'lim jarayonining afzalligi, ahamiyati va istiqbollari haqida ma'lumotlar yoritilgan. Mavzuning dolzarbligi zamonaviy jamiyat hayotidagi ta'limning alohida o'rni bilan belgilanadi.*

***Kalit so'zlar:** elektron ta'lim, zamonaviy texnologiyalar, Ta'limdagi masofaviy texnologiyalar, Elektron darsliklar, Elektron ta'lim resurslari, Ta'limdagi axborot tizimlari, Interaktiv test tizimlari.*

***Аннотация:** В данной статье представлена информация о преимуществах, важности и перспективах современного процесса электронного обучения. Актуальность темы определяется особым местом образования в жизни современного общества.*

***Ключевые слова:** электронное образование, современные технологии, дистанционные технологии в образовании, электронные учебники, электронные образовательные ресурсы, информационные системы в образовании, интерактивные тестовые системы.*

***Abstract:** This article provides information about the advantages, importance and prospects of the modern e-learning process. The relevance of the topic is determined by the special place of education in the life of modern society.*

***Key words:** electronic education, modern technologies, distance technologies in education, electronic textbooks, electronic educational resources, information systems in education, interactive test systems.*

Inson salohiyatining sifati, odamlarning tabiiy va ijtimoiy muammolarga qarshi turishga tayyorligi ko'p jihatdan ta'lim tizimining samaradorligiga bog'liq. Milliy ta'limni takomillashtirish jarayonida zamonaviy texnologiyalar har yili tobora kuchayib bormoqda, ularning joriy etilishi ta'limni modernizatsiya qilish va rivojlantirishga, shuningdek kelajakdagi mutaxassislarni tayyorlash sifatini yaxshilashga va ta'limning yaqinlashishiga ilm bilan yordam beradi.

Shu bilan birga, bunday texnologiyalar ta'lim faoliyatida mavjud bo'lgan yondashuvlarni qayta ko'rib chiqishni hamda ularning jamiyat va individual ijtimoiy guruhlarga ta'sirini tahlil qilishni talab qiladi. Shu munosabat bilan, ta'limni raqamlashtirish masalalari va uning ijtimoiy oqibatlarini o'rganish ilmiy tadqiqotlarning juda dolzarb yo'nalishi bo'lib tuyuladi. Ushbu talqinlarning maqsadi

asosiy muammolarni aniqlash va ta'lim sohasidagi raqamlashtirishning istiqbollarini aniqlashdir[1].

Ushbu maqsadga erishish uchun ijtimoiy bilish dialektikasi, falsafiy, sotsiologik, pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish, ijtimoiy-madaniy jarayonlarni sintez qilish va modellashtirish usullaridan foydalanilgan. Talqinlar shuni takidlaydiki, ta'limni raqamlashtirishning asosiy muammolarini belgilaydi: jumladan ta'limni, so'ngra boshqa barcha ijtimoiy munosabatlarni insonparvarlashtirish, odamlarning intellektual madaniyati inqirozining chuqurlashishi, ularni yaratish qobiliyati, qadriyatlar asosida pragmatizm va individualizmning o'sishlaridir[2].

Ta'lim tizimida raqamlashtirishni rivojlantirish istiqbollarida ko'rsatilgan: ta'lim muassasalarini yuqori sifatli dasturiy ta'minot bilan jihozlash, ta'lim resurslariga kirishni ta'minlaydigan axborot tizimlari, axborot (masofaviy) texnologiyalarni joriy etish, onlayn o'qitish, o'qituvchilarga talablarning o'zgarishi va talabalarda yangi tashkiliy ta'lim tuzilmalarini shakllantirish, o'qitishning odatiy shakllari va usullarining muqarrar o'zgarishi; milliy ta'limning eng yaxshi an'analari bilan uyg'un birlikning qiymat-semantik topilishi.

Oldingi davrlarda pedagogik yo'nalishlar talabalarini turli xil raqamli vositalardan foydalanish amaliyotini o'zlashtirish bo'yicha fanlar kursidan o'tdilar ("Ta'limdagi masofaviy texnologiyalar", "Elektron darsliklar", "Elektron ta'lim resurslari", "Ta'limdagi axborot tizimlari", "Interaktiv test tizimlari" ", va boshqalar.). Hozirda esa talabalar bir vaqtning o'zida onlayn platformalarda o'qiydilar va o'zlarining elektron manbalarini, interaktiv mashqlarni, LMS Moodle asosida masofadan o'qitish modullarini yaratadilar, o'zlarini Internetda namoyish etishni o'rganadilar, raqamli o'quv muhitini yaratish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni topadilar va tanqidiy baholaydilar[3].

Ta'kidlash joizki, barcha profillar bo'yicha o'qituvchilarni o'qitish bakalavr dasturlarida "Raqamli ta'lim" kursi inobatga olingan bo'lib, uning asosiy maqsadi ta'lim muassasalarida turli maqsadlar uchun axborot tizimlarini ishlab chiqish, joriy etish va saqlashga qodir mutaxassislarni tayyorlashdir.

O'qituvchilarning kasbiy faoliyatida innovatsion g'oyalarni yaratish va amalga oshirishga qodir bo'lganligi zarur vakolatlar. "Bakalavr" darajasini olgan talabalar maktab ta'limini raqamlashtirishning harakatlantiruvchi kuchiga aylanishi aniq. Ular nafaqat raqamli vositalarni bilishi va ularni o'z kasbiy faoliyatida mohirlik bilan qo'llashi, balki ta'lim muassasasi rivojlanishi sharoitida o'quv jarayonini, ularning malakasiga asoslangan o'sish traektoriyasini ishlab chiqishi, xatarlarni baholashi va uzoq muddatli faoliyatini amalga oshirishi kerak.

Hozir o'qituvchilarni ta'lim makonini raqamlashtirish sharoitida ishlashga tayyorlash dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. O'qituvchi maktab o'quvchilarini turli mavzularda o'qitish uslublarini modernizatsiya qilishga va ularning rolini o'zgartirishga tayyor bo'lishi kerak. Kelajakda raqamli ta'lim vositalarini dinamik ravishda o'zgarib turadigan muhitda o'zlashtirish va ulardan foydalanishni osonlashtiradigan, zamonaviy raqamli texnologiyalarda erkin harakatlanishga tayyorligini ta'minlaydigan, ishtirokchilar uchun qulay axborot makonini yaratadigan malaka oshirish uchun sharoit yaratish kerak. Jumladan, bulutli texnologiyalardan foydalangan holda o'quv jarayoni tashkil etishda oliy ta'lim o'qituvchilarga axborot-kommunikatsiya o'quv qo'llanmalaridan foydalanish amaliyotini o'rgatish bo'yicha kuchli salohiyatga va boy tajribaga ega bo'lishi talab etiladi.

Ko'plab oliygohlarda masalan, LMS Moodle, Google Klass va boshqalardan foydalangan holda masofadan o'qitishni o'z ichiga olgan malaka oshirish dasturining har biri 8 soatlik "Raqamli texnologiyalar ta'lim sohasida" mavzulari o'quv dasturlariga kiritilgan bolishi kerak. Ko'plab o'qituvchilar shu tarzda o'qitishi kutishmoqdalar. Ammo bu hammasi emas. Institut-oliygo olimlari tamonidan ta'lim jarayonida raqamli yechimlardan foydalanish bo'yicha bir nechta ilg'or o'quv dasturlarini yaratilishi rejalashtirish maqsadga muvofiqdir.

Bularning barchasi, shubhasiz, ta'lim muassasasi uchun ustuvor ahamiyatga ega bo'lgan "XXI asr o'qituvchisi" yo'nalishi bo'yicha ishlarni sifatli tashkil etish va yuqori natijalarga erishishga yordam beradi.

An'analarga sodiq qolgan barcha oliygozlar zamon bilan hamnafas bo'lib, zamonaviy ilm-fan tendentsiyalari talablariga javob beradi va shu bilan birga

o'qituvchilarni tayyorlash sohasida namuna bo'lib qoladi. Bulardan tashqari ilg'or ta'lim shakllarini va uslublarini rivojlantirishga katta hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Красильникова В. А. Использование информационных и коммуникационных технологий в образовании: учебное пособие; ОГУ. 2-е изд. перераб. и дополн. Оренбург: ОГУ, 2012. 291 с.

2. Захарова И. Г. Информационные технологии в образовании. — М.: Издательский центр «Академия», 2010. — 192 с.

Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Под ред. Е. С. Полат. — М., 2011.